



Európska
komisia

DISKUSNÝ DOKUMENT – SMEROM K UDRŽATEĽNEJ EURÓPE DO ROKU 2030

EÚ disponuje silnou východiskovou pozíciou a skúsenosťami v oblasti trvalo udržateľného rozvoja, no výzvy v oblasti udržateľnosti, ktorým svet čelí, sú nepopierateľné. EÚ má dobré predpoklady na to, aby sa stala celosvetovým priekopníkom v rámci prechodu na udržateľnosť prispievaním k stanovovaniu globálnych noriem a aby využila spoločenské a hospodárske výhody vyplývajúce zo svojho prvenstva. Komisia dnes predkladá scenáre, ako možno zabezpečiť vedúce postavenie EÚ a jej členských štátov pri prechode na udržateľnosť v prospech všetkých a ako môže Európa nadviazať na ciele trvalo udržateľného rozvoja na obdobie do roku 2030 z dielne Organizácie Spojených národov.

AKÁ JE SÚČASNÁ SITUÁCIA?

Od začiatku mandátu Junckerovej Komisie v roku 2014 sa už toho urobilo veľa a priority v oblasti trvalo udržateľného rozvoja sa začlenili do kľúčových prierezových programov, ako aj sektorových politík a iniciatív. EÚ bola hlavným lídrom pri prijímaní Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj z dielne Organizácie Spojených národov a jej cieľov trvalo udržateľného rozvoja a EÚ a jej členské štáty patria v celosvetovom meradle medzi krajiny s najlepšimi výsledkami pri dosahovaní týchto cieľov.



V celosvetovom porovnaní patrí sedem členských štátov EÚ27 medzi **prvých desať krajín** v globálnom rebríčku ukazovateľov cieľov trvalo udržateľného rozvoja, pričom všetky členské štáty EÚ27 sa nachádzajú v **prvej päťdesiatke** (zo 156).



Členské štáty EÚ27 majú v **priemere najlepšie výsledky v prípade cieľa trvalo udržateľného rozvoja č. 1** (Odstrániť chudobu vo všetkých podobách a všade).



Členské štáty EÚ27 majú v **priemere druhé najvyššie hodnotenie** v prípade **cieľa trvalo udržateľného rozvoja č. 3** (Zabezpečiť zdravý život a podporovať blahobyt pre všetkých v každom veku).



Členské štáty EÚ27 dosahujú v priemere najslabšie výsledky v prípade **cieľa trvalo udržateľného rozvoja č. 12** (Zabezpečiť udržateľné modely spotreby a výroby) a **cieľa trvalo udržateľného rozvoja č. 14** (Zachovať a udržateľne využívať oceány, moria a morské zdroje na účely trvalo udržateľného rozvoja).



Pri dosahovaní **cieľa trvalo udržateľného rozvoja č. 10** (Zmenšiť rozdiely medzi krajinami a v rámci nich) sú **medzi členskými štátmi značné rozdiely**.



Za posledných päť rokov EÚ dosiahla **značný pokrok** smerom k takmer všetkým cieľom trvalo udržateľného rozvoja.



10

mierny ústup



9

mierny pokrok



4

značný pokrok

3

BUDÚCE VÝZVY A PRÍLEŽITOSTI

Mnohé existujúce výzvy sa stali naliehavými a zároveň sa objavili výzvy nové, čo ohrozuje našu hospodársku prosperitu, spoločnosť a životné prostredie. Ak chceme všetkým ponúknuť lepšiu budúcnosť, potrebujeme novú formu udržateľného hospodárskeho rastu:



OD LINEÁRNEHO K OBEHOVÉMU HOSPODÁRSTVU

Dnešná spotrebná kultúra prispieva k vyčerpaniu nášho prírodného kapitálu a vytvára tlak na klímu. **V súčasnosti používa ľudstvo zdroje zodpovedajúce 1,7-násobku kapacity Zeme.** Komisia vo svojom akčnom pláne pre obehové hospodárstvo a stratégii pre biohospodárstvo stanovila pre hospodárstvo EÚ smer, ktorý sa v čoraz väčšej miere zakladá na obehovom modeli.

Obehové hospodárstvo má potenciál:

- vytvoriť do roku 2030 čistý hospodársky prínos pre Európu vo výške 1,8 bilióna eur
- viesť k vytvoreniu viac ako 1 milióna nových pracovných miest v celej EÚ do roku 2030 a
- zohrať kľúčovú úlohu pri znižovaní emisií skleníkových plynov.



TRVALÁ UDRŽATEĽNOSŤ „Z FARMY NA VIDLIČKU“

Výroba potravín aj naďalej zaťažuje naše životné prostredie, pričom 20 % našich potravín končí na smetisku. Poľnohospodárstvo EÚ dosiahlo skutočný pokrok v oblasti klímy a životného prostredia, keď od roku 1990 došlo k zníženiu emisií skleníkových plynov o 20 % a dusičnanov v riekach o 17,7 %. V rámci celého potravinového reťazca je však potrebné urobiť viac.

Globálny potravinový a poľnohospodársky systém by mohol:

- vytvoriť do roku 2030 novú hospodársku hodnotu vo výške viac než 1,8 bilióna eur
- do roku 2050 vytvoriť 200 miliónov pracovných miest
- zabezpečiť výživné potraviny pre rastúcu svetovú populáciu
- generovať vyššie príjmy, pomôcť obnoviť prírodné zdroje
- znížiť emisie skleníkových plynov a zvýšiť odolnosť voči dôsledkom zmeny klímy.



DO BUDÚCNOSTI ORIENTOVANÁ ENERGIA, BUDOVY A MOBILITA

EÚ patrí medzi svetových lídrov, no treba vyvinúť viac úsilia pri presadzovaní energie z obnoviteľných zdrojov, energeticky úsporných budov a uhlíkovo neutrálnej dopravy. Napríklad budovy sú zodpovedné za približne 40 % energetickej spotreby a doprava predstavuje 27 % emisií skleníkových plynov v Európe.

Čistá energia je príležitosťou pre zamestnanosť a rast:

- mobilizáciou verejných a súkromných investícií je do roku 2030 možné vytvoriť 900 000 pracovných miest v oblasti technológií využívajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov
- EÚ môže ušetriť 300 miliárd eur ročne znížením svojej závislosti od fosílnych palív.



ZABEZPEČENIE SOCIÁLNE SPRAVODLIVÉHO PRECHODU

Technologické, štrukturálne a demografické zmeny v prepojenejšom svete menia povahu práce. V súlade so sociálnym modelom EÚ by sa pri prechode na udržateľné hospodárstvo nemalo zabúdať na nikoho a na žiadnu oblasť.

Sociálne investície musia ostať hlavnou prioritou aj v týchto oblastiach:

- vzdelávanie, odborná príprava a celoživotné vzdelávanie
- pracovné podmienky
- zdravotná starostlivosť a dlhodobá starostlivosť
- sociálne začlenenie a práva menších
- rodová rovnosť
- rozvoj vidieka.

AKO TO DOSIAHNUŤ?

Kľúčové nástroje na prechod k udržateľnej Európe do roku 2030 sú:

- vzdelávanie, odborná príprava, veda, technológia, výskum, inovácie a digitalizácia. Napríklad umelá inteligencia môže významne zvýšiť produktivitu v mnohých oblastiach – od zdravotnej starostlivosti až po efektívnejšie poľnohospodárstvo.
- Financie, stanovovanie cien, zdaňovanie a hospodárska súťaž: prostredníctvom Investičného plánu pre Európu sa dá zmobilizovať časť zdrojov potrebných na prechod k udržateľnosti a Akčný plán o udržateľnom financovaní pomôže pri prechode financovania na cestu udržateľnosti.
- Daňové systémy a tvorba cien musia byť nastavené tak, aby odrážali skutočné environmentálne a sociálne náklady na výrobu a aby zabezpečili, že udržateľné výrobky a služby sa stanú najdostupnejšími.
- Sociálna zodpovednosť podnikov: vytvorenie sociálne a environmentálne zodpovedných podnikov môže viesť k udržateľnejšiemu zisku a rastu, novým trhovým príležitostiam a dlhodobej hodnote pre akcionárov. Otvorený obchod založený na pravidlách: presadzovaním medzinárodných pravidiel a globálnych noriem v súlade s cieľmi trvalo udržateľného rozvoja a zabezpečením prínosov z obchodu pre všetkých môžeme prispieť k vytvoreniu udržateľnej Európy v udržateľnom svete.
- Správa vecí verejných a súdržnosť politík: právny štát, demokracia a základné práva; mier, spravodlivosť a silné inštitúcie; dobrá správa vecí verejných a zásady lepšej právnej regulácie sú základmi, z ktorých vychádzame. Musia sa zapojiť všetci aktéri – jednotlivci, podniky, občianska spoločnosť i verejný sektor.
- EÚ ako globálny priekopník: EÚ, ktorá predstavuje najúspešnejší mierový projekt vo svete a je tvorcom mnohých z najkomplexnejších riešení v oblasti udržateľnosti, je dostatočne dôveryhodná a ponúka praktické riešenia nevyhnutné pre trvalo udržateľný rast.

ĎALŠÍ POSTUP

Komisia ako súčasť širšej debaty, ktorú začala Biela kniha o budúcnosti Európy v marci 2017, predstavuje tri scenáre, ktorých cieľom je podnieť diskusiu zameranú na budúcnosť o tom, ako čo najlepšie nadviazať na ciele trvalo udržateľného rozvoja:

1

Scenár č. 1 **Zastrešujúca stratégia EÚ** **týkajúca sa cieľov trvalo** **udržateľného rozvoja**

Opatrenia prijaté EÚ a jej členskými štátmi by sa účinne koordinovali a monitorovali prostredníctvom konkrétnych a časovo ohraničených cieľov na obdobie do roku 2030.

2

Scenár č. 2 **Pokračujúce začleňovanie cieľov** **trvalo udržateľného rozvoja do** **všetkých príslušných politík EÚ**

Komisia bude naďalej vychádzať z cieľov trvalo udržateľného rozvoja pri prijímaní politických rozhodnutí, no členské štáty nebudú nútené k plneniu kolektívnych záväzkov EÚ spojených s cieľmi trvalo udržateľného rozvoja.

3

Scenár č. 3 **Väčší dôraz na vonkajšiu činnosť**

Keďže EÚ je už priekopníkom, mohla by sa zamerať na pomoc zvyšku sveta pri dobiehaní EÚ, pričom sa bude naďalej usilovať o zlepšenie na úrovni EÚ.

HARMONOGRAM:

